

הארץ

מי נבוך, מה מביד?

מאת יעקב שרת

הכתב, בנו של משה שרת, הא מתרגם ועורר

את רשימתו "שניים נגד אחד", המוקדשת לביזגרפיה הפוליטית של משה שרת מאת ר"ד גבריאל שפר, שלדבריו אמורה להופיע בעוד שנה, פותח עוזי בנוימן ("הארץ", 22.12) בפסקו מביד: "דרושה תעוזה לא קטנה להפיק ביזגרפיה פוליטית של משה שרת, לאתר שיומניו פורסמו במלואם הייקנו הצטייד בהם בפירוש כה מביד".

כאחראי יחיד לפרסום יומני שרת ("יומן אישי" 1953-1957, 8 כרכים, הוצאת "מעריב") במלואם ב-1978 (בתמיכת אמי, אחותי ואחי), דומה שאני רשאי לאתגר את עוזי בנוימן, או כל הסבורים כמותו, להשיב במי פורש, במפורט ובכנות לשלוש שאלות:

א. מהו המביד שהצטייד בפירוט שכזה בייקנו של משה שרת?
ב. מי נבוך, או למי נגרמה מבוכה?

ג. האם מן המלים "לאחר שיומניו פורסמו במלואם" משתמע, כי יומני שרת לא היו צריכים להתפרסם במלואם (לכל תיגום מבוכה למישהו לאימונתו) או, אולי, לא להתפרסם כלל?

כדי לחדד את הדברים רצוני לומר, כי את נימוקי לפרסום היד מניח במלואם הכאתי בהקדמתי להם. קבעתי שם, בין השאר, כי משה שרת, לטוב או לרע, היה דמות פוליטית היסטורית וככזה ראוי להיחשף ככל שרק אפשר לבני דורו והדורות הבאים, ללא שמץ צנזורה עריכתית. האם חקר ההיסטוריה הציונית, ההיסטוריה של מדינת ישראל בראשיתה, יצא נשכר או נפסד מגישתי העקרונית האתה, שהולכה לפרסום יומני שרת במלואם - כן או לא? שנית, אם נסכים כי לאדם מת ובוודאי ל"היסטוריה" אי אפשר לגרום מבוכה - אפשר רק להאיר ומתו של אדם ובשעורים אפשריים זונים של חיוב ושליילה - האומנם לא ניווכת, כי תחושת מבוכה מגיירים שונים לגבי אישיותו של מת אדם חי יכול להגיב, לאשר, להכיר ויש וכו') ככל שהיא מורגשת כלל, אינה יכולה להיות אלא מנת חלקם של אנשים חיים שתומתו המורגמת של האדם שבו מדובר, שאותה יזפחו, ככל הנראה, בהערכה יסוימת (בשל סיבות שלא זה המקום לעמוד עליהן) אף שראוי לעמוד עליהן

הן) היתה שונה כלשהו מזו שהתגלה על-ידי פרסום מידע אמין ובלתי נכפר עליו?
מכאן, שככל שמדובר ב"פירוט המביד" שגרם פרסום יומני שרת במלואם, מתחוור כי מטבע ברייתו אין הוא יכול כלל להיות מורגש כמחזות האקדמיה. המדובר בתחושה סובייקטיבית, העשויה ללוות רק חסידים שוטים הנבגרים, כביכול, על-ידי פרסום מידע שלילי לגבי אילנים שלהם. אם כן, אני שואל תד

החלק: האם כל אותם "נבגרי שרת", שפירסום יומניו במלואם גרם להם מבוכה כה קשה ונרחבת (עד כדי כך שלדידו של בנוימן, נדרשת מהיסטוריון אמין כד"ר גבריאל שפר "תעוזה" לגשת לכתוב עליו ביוגרפיה פוליטית ראשונה), לא היו מרדעים כל חייהם, דווקא מהיותם חסידים, מוקיריו, מקורביו או מיועציו, ובלא שום קשר עם פרסום יומניו במלואם, לכל אותן תכונות מחרידות יער-מבוכה של משה שרת? האר מנם המדובר בתכונות נסתרות ונעלמות, שרק היומנים השפנו?

אמור מעתה, המדובר במבוכה של אנשים, שביקשו להסתיר משהו אינם ונורא שהיה ידוע להם, והנה, שומר שמנים שותף אינו עוד נחלתם הבלעדית (כביכול), האין כאן גרסה של כולשוזים ודאגונו מובנה - כן או לא?

יתר על כן, יקומו נא כל אותם "נבגרים" נעלמים, דורשי טובתו של שרת, שפרסום היומנים "במלואם" גרם להם מבוכה מציקה כל כך, ויצטרפו אליהם כל החשים כמותם, שלא באו לכלל הכרת תכונותיו המסלידות של משה שרת אלא למקרא יומניו, ויכריזו: אכן, האיש הזה היה כל-כולו אך ורק פקעת תכונות שליליות, כפי שמתחוור בעל ליל מתוך יומנו (או לפחות למי שלא קרא אותם, אך קרא את הפסקו הר"אשון ברשימתו של עוזי בנוימן), ובוודאי שתכונות שליליות אלה הכריעו לאין שיעור יותר את מזער תכונותיו החיוביות של שרת, ככל שאולי היו כאלה. אראו יקל על נפשם של אניני-אמת וייפטרו סוף סוף מתסביד "מבוכת שרת" שהם כואבים מאז 1978.

אושמא כל אותן תכונות נוראות-מביכות של שרת אינן אלא תכונות של נשרודם, שאין איש ואפילו אישיות היסטוריות פטור מהן במידה זו או זו בחייו ואף אחרי מותו, חרף כל ניסיון נלעג להסתירן מן הדורות הבאים על-ידי שיטות צנזורה מתוד

כמות, והידועות היטב גם במקומר תינו (לרבות שדה-בוקר), וכבודו במ קצמן מונח בתוך מכלול התכונות שעשו את האדם שבו מדובר אחד, למרבה הפרדוקס, תנחת המבוכה על ספם של היסטוריונים אומללים, שיצטרפו, מן הסתם, לתרץ בדיאלקטיקה הסבוכה שלהם כיצד עלה בידי משה שרת, אדם מביד מכף רגל ועד ראש, שדיוקנו מצטייד באורח מבד שבעתים מיר מצוי, להסתגל למדרגת מנהיג שני במעלה לרוד ברגיו, אדריכל מדיני של התיישבות "חומה ומגדל", משיג היכיון על העולה, מקים נמל תל-אביב, "הנוסרות" ו"הבריגדה", אסיד לטרון, מנצח על המאבק המדיני הציוני לקראת ההחלטה לחלק את הארץ לשתי מדינות ועל קבלת ישראל לאו"ם, מנצח על השגת הסכם השילומים, מונע "מלחמת לב" נגד ב-1954 והרפתקאות צבאיות אחרות מבית-המדרש של כדגוריון לכודדין, עד להרפתקאות קטנוניות 1956, שר חוץ ראשון וראש ממשלה שני של מדינת ישראל, ראש ממשלה יחיד של מדינת ישראל שידע ערבית, מנהיג ישראלי יחיד עד היום שמנה את אכזבת שני הצדדים בכל תקיפת מדינת ישראל יחיד ששמו אינו מקושר בשום מלחמה, אלא רק במאמצי שלום, ושלחכה למעשה היה מגלם אסכולת השלום האגסטי-כתנית במדינת ישראל המיוסרת. לעברם של היסטוריונים אלה, וגם לעברו של בנוימן דומים, הייתי רוצה להסיל רמו דק משה שרת וכל שהוא מגלם כמדינאי הוא אנשיתוה קוטבית לכל שמגלמת ישראל הכר תנית מפרסרדין ועד שמדי-כתנא החיים, מבדגוריון ועד אשכול, גולדה, גלילי, אלון תימן המתיים מי שאנשיתוה זו מפריעה להם, משום מה, הייבים להמעיט בערכה, לולול בה ולהשפילה ככל שאפשר להאריך את תורת הכוזביות וכוהניה (ובכך הם נעזרים דווקא בנאמני-נבגרי שרת, המשתפים פעולה עם המוקיוניזציה / קטנוניות יוציה / פרינטיזיה וכו' של שרת, מתוך ויתור חסר-נפש על כל סגולותיו התרד מיות, שבשעל הם נשבעים ואשר מתרמו כי הן אינן משתקפות כלל ביומניו או בטלות בהם בששים.

אילו היה משה שרת חי היום, אפשר מאוד שהיה תופס את מקומו של יוסי שרדי הולך בעקבותיו בשכלתנות, ברגישות מוסרית ובחריפות ניסוח, כדיוקן "השגוא ביר תר" במדינה עכשו, שהוא מת, עליו להתפס כדיושו "המביד ביותר".

1.1.90

הארץ